

Δημοκρατία εξόριστη

Εγχώριος και ευρωπαϊκός εξορκισμός της λαϊκής βούλησης

Θα έχετε παρατηρήσει ότι η απειλή εξόδου από την ευρωζώνη διατυπώνεται σ' αυτές τις εκλογές κάπως διαφορετικά σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2012. Όσο πιο επίσημα, πιο θεσμικά είναι τα χείλη που την εκφωνούν, τόσο πιο «εξευγενισμένη» ακούγεται. Αν το 2012 η διατύπωση ήταν πολύ απλή, έως ωμή: αν δεν ψηφίσετε τους υποστηρικτές των μνημονίων, θα πάρετε πόδι, το 2015 τείνει να διαμορφωθεί ως εξής: μπορείτε να ψηφίσετε ό,τι θέλετε, αλλά θα πρέπει να ξέρετε ότι οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα σας, πρέπει να γίνουν σεβαστές.

Υπάρχουν τέσσερις τουλάχιστον λόγοι στους οποίους οφείλεται αυτή η διαφορά. **Πρώτον**, υπήρχαν το 2012 και άλλες χώρες με ανοιχτά παρόμοια προβλήματα, που έπρεπε να παραδειγματιστούν, ώστε να μην πάρουν αέρα. **Δεύτερον**, το τι ακριβώς διεκδικούσε ο ΣΥΡΙΖΑ δεν ήταν τόσο σαφές, δεν είχε εκτιμηθεί ακριβώς το μέγεθος της «απειλής». **Τρίτον**, μόλις προ ολίγων μηνών μεγάλο τμήμα των ψηφοφόρων της ΝΔ είχαν γαλουχηθεί με αντιμνημονιακά συνθήματα και ήθελαν να αποκλειστεί και ο εξ αυτού κίνδυνος με περισσότερο απόλυτη αυστηρότητα. **Τέταρτον**, ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν ακόμα ένα κόμμα που μόλις είχε κάνει ένα απρόβλεπτο άλμα από το 5% στο 17%, δεν απειλούσε με τόση βεβαιότητα, όπως σήμερα, να γίνει κυβέρνηση, και μάλιστα πιθανότατα με απόλυτη κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Βασιλικότεροι ΝΔ και ΠΑΣΟΚ

Το παράδοξο είναι ότι, ενώ στην ΕΕ οι διατυπώσεις γίνονται πιο προσεκτικές, χωρίς να γίνονται εκπτώσεις επί της ουσίας, στο εσωτερικό, ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, εμφανίζονται βασιλικότεροι του βασιλέως.

Οι τοποθετήσεις τους με την έναρξη του προεκλογικού αγώνα γίνονται ακόμα πιο απόλυτες. Ο κ. Σαμαράς, μιλώντας σε συγκέντρωση στη Χαλκίδα, υποστήριξε ότι κάθε διεκδίκηση που αντιβαίνει στα μνημόνια είναι μονομερής ενέργεια! Και, συνεπώς, δικαιολογεί κάθε απειλή για εκδίωξη από την ευρωζώνη. Η πραγματοποίηση αυτής της απειλής νομιμοποιείται από τον ίδιο τον απειλούμενο.

Ο δε κ. Βενιζέλος, μιλώντας στην εκπομπή των Λυριτζή-Οικονόμου στον «Σάτι», δεν υποστήριξε απλώς ότι είναι απαράδεκτο «να λες ότι δεν πρόκειται να αποδεχθείς τις δεσμεύσεις». Ανέλυσε την απίστευτη άποψη ότι «το πλαίσιο είναι τέτοιο, καλώς ή κακώς αυτός είναι ο συσχετισμός στην Ευρώπη» και συνεπώς οφείλουμε να συμμορφωθούμε. «Ακόμα και η συντηρητική Ευρώπη, ακόμη και η μωπική Ευρώπη είναι καλύτερη (...) Μέσα σ' αυτήν θα διαμορφώσουμε συσχετισμούς ρεαλιστικούς». Και για να μην αφήσει οποιαδήποτε αμφιβολία ότι

“

Παραδέχονται ότι η οποιαδήποτε εκλογική διαδικασία, μια θεσμική μορφή έκφρασης της λαϊκής βούλησης, δεν είναι σε θέση να μεταβάλει τους πολιτικούς συσχετισμούς και να προκαλέσει διαδικασίες θεσμικής αναδιάταξης δυνάμεων. Πρόκειται για μια βαθύτατα αντιδημοκρατική παραδοχή.

Του Δημήτρη Πετσέτιδη

ρεαλιστική είναι γι' αυτόν μόνο η πλήρης αποδοχή των υποδείξεων, συμπληρώνει: «Στην Ευρώπη κυριαρχεί μια αντίληψη νεοφιλελεύθερη οικονομικά. Κυριαρχεί απολύτως, καλώς ή κακώς (...) Διαφοροποιούνται [κάποιοι] μόνο στο όνομα του οικονομικού εθνικισμού! Είναι καταφανές ότι για τον κ. Βενιζέλο η δυνατότητα επιλογής υπάρχει μόνο στα δεδομένα πλαίσια, που δεν γίνεται να αμφισβητηθούν ούτε από τη λαϊκή βούληση.

Υπάρχει εξήγηση και γι' αυτή την υπερακόντιση σε εθελόδουλες αντιλήψεις περί δημοκρατίας. Εκτός του ότι τους χαρακτηρίζει η επαρχιώτικη αντίληψη ως προς το ρόλο τους στην ΕΕ, δηλαδή η παραδοχή του ρόλου του ουραγού, εκφράζουν μ' αυτόν τον τρόπο και τη θέση τους για την κολοβή λαϊκή κυριαρχία στο πλαίσιο της ΕΕ. Τη θεωρούν φυσιολογική όχι μόνο λόγω της «μειονεκτικής» θέσης μιας «μικρής» χώρας, αλλά και λόγω του ότι δεν τους ενοχλεί η θεσμική απουσία της λαϊκής παρέμβασης από τη λειτουργία της ΕΕ.

Η αδύναμη λαϊκή βούληση

Είναι κατανοητό ότι μ' αυτές τις αντιλήψεις, με αυτή τη συγκρότηση είναι αδύνατο να διαπραγματευτούν οτιδήποτε. Το έχουμε πει τόσες φορές που καταντάει μονότονο. Υπάρχει, όμως, «κάτι πιο βαθύ που τους λερώνει» –για να παραφράσουμε τον Ν. Καββαδία.

Παραδέχοντα ότι η οποιαδήποτε εκλογική διαδικασία, μια θεσμική μορφή έκφρασης της λαϊκής βούλησης, δεν είναι σε θέση να μεταβάλει τους πολιτικούς συσχετισμούς και να προκαλέσει διαδικασίες θεσμικής αναδιάταξης δυνάμεων. Πρόκειται για μια βαθύτατα αντιδημοκρατική παραδοχή.

Μαζί με τους πατρωνές τους στην ΕΕ διατυπώνουν τη θέση –και την υποστηρίζουν ένθερμα– ότι μπορούν να παίρνονται αποφάσεις για τη ζωή, παρούσα και μέλλουσα, των ευρωπαίων πολιτών, οι οποίες είναι αδιανόητο να αλλάξουν είτε με αποφάσεις των λαών σε εθνικό επίπεδο είτε μέσω μιας διαδικασίας πιστοποίησης της λαϊκής βούλησης σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Αποδέχονται από κοινού ότι εκπρόσω-

ποι κυβερνήσεων, χωρίς ρητές και σαφείς εντολές των κοινοβουλίων πολλές φορές, πολύ περισσότερο των εκλογικών σωμάτων, μπορούν να παίρνουν αποφάσεις για τεράστιας σημασίας ζητήματα, οι οποίες απαγορεύεται να αμφισβητηθούν, να ξανασυζητηθούν, να επανεξεταστούν, όσο διαφορετικά κι αν εκφραστούν σε εθνικό επίπεδο οι βουλήσεις των λαών. Πάνω από λαούς και πολίτες στέκουν οι αιώνιες «δεσμεύσεις». Το «λάθος» να θέσουν υπό την έγκριση δημοψηφισμάτων το «ευρωσύνταγμα» ακόμα τους στοιχειώνει.

Αποκήρυξη του δημοκρατικού δικαιώματος

Δεν πρόκειται απλώς για έλλειμμα δημοκρατίας. Πρόκειται για αποκήρυξη της ουσίας του δημοκρατικού πολιτεύματος. Πρόκειται για τη συστηματική καλλιέργεια της αντιδημοκρατικής νοοτροπίας, σύμφωνα με την οποία είναι αδύνατο, στο πλαίσιο μιας τακτικής πολιτικής λειτουργίας, να δηλωθεί και να γίνει σεβαστή η βούληση επανεξέτασης όσων θεωρούνται δεδομένα. Οι πολίτες, η ουσία και η υπόσταση της πολιτείας στη δημοκρατική της σύλληψη («Αθηναίοι πόλις εσμέν» πρέσβευαν κάτι αρχαίο...) δεν μπορούν να επιχειρήσουν ν' αλλάξουν την τύχη τους. Αν το κάνουν, τους απειλεί –και γίνεται αποδεκτό αυτό– η αποπομπή τους στο πυρ το εξώτερον.

Αυτό το άχθος με το οποίο φορτώνουν την Ελλάδα και την Ευρώπη, είναι πολύ χειρότερο από οποιοδήποτε χρηματικό χρέος, οποιαδήποτε τοκοχρεολύσια, πρωτογενή πλεονάσματα και άλλα ηχηρά και οδυνηρά. Γιατί τα δάνεια κάποτε ξεπληρώνονται, έστω και με αίμα. Αλλά η κυνική ανάδειξη σε σύμβολο πίστεως του ρωμαϊκού αποφθέγματος «Pacta sunt servanda» (οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται) όσο άδικες και καταστροφικές κι αν είναι, διαμορφώνει κοινωνίες πολιτικά δούλων. Μάλλον δεν είναι τυχαία η κοινή ρίζα (serv-) με το ουσιαστικό servus (δούλος).

Χ. Γεωργούλας